

GULATING LAGMANNSRETT

Dok 18

Advokat Trond Hatland
Advokatfirmaet Thommessen AS
Postboks 43 Nygårdstangen

5838 BERGEN

Deres referanse

Vår referanse

16-028446ASK-GULA/AVD1

Dato

24.05.2016

Forkynning Bergens Tidende AS - Beate Hamre

Vedlagt følger bekreftet utskrift av Gulating lagmannsretts kjennelse av 24.05.2016.

Vi ber deg på vegne av din part vedta forkynning og straks fylle ut kvitteringen og sende den tilbake. Utskriften anses som hovedregel forkynt når den er kommet til advokatens kontor.

Vi ber deg anføre på skjemaet når utskriften er kommet til kontoret og, i tilfelle fravær, når advokaten tidligst har hatt anledning til å se den.

Gulating lagmannsrett

Wibecke S Onarheim
saksbehandler

Postadresse
Postboks 7414, 5020 BERGEN

Sentralbord
Bergen: 55693900
Stavanger:
51299080

Saksbehandler
Wibecke S Onarheim

Bankgiro

Organisasjonsnummer

Kontoradresse
Gulatings plass 1

Telefaks
55693901

Telefon
55693979

Ekspedisjonstid
0830-1500

Internett/E-post
<http://www.domstol.no/gulating/gulating.lagmannsrett@domstol.no>

Sendes tilbake til:

Gulating lagmannsrett
Postboks 7414, 5020 BERGEN

Kvittering for mottak av forkynning
16-028446ASK-GULA/AVD1

Forkynning av kjennelse av 24.05.2016 vedtas.

Utskriften kom til mitt kontor den _____

Grunnet _____

kunne jeg tidligst se utskriften den _____

Dato

Underskrift
Advokat Trond Hatland

3 9 7 1 5 8 7 0 1 ^

GULATING LAGMANNSRETT

KJENNELSE

Avsagt: 24.05.2016 i Gulating lagmannsrett,

Saksnr.: 16-028446ASK-GULA/AVD1

Dommere:

Lagmann
Lagdommer
Lagdommer

Jan Erik Erstad
Knut Harald Braathen
Arne Fanebust

Ankende part

Bergens Tidende AS

Advokat Trond
Hatland

Ankemotpart

Beate Hamre

Advokat Karoline
Henriksen

Saken gjelder delvis forbud mot offentlig gjengivelse av Bergen tingretts dom av 23. april 2015 i erstatningssak mellom Beate Hamre og Bergen kommune.

Kort om sakens bakgrunn:

Beate Hamre reiste i oktober 2012 søksmål mot Bergen kommune med krav om erstatning etter en Giardia infeksjon hun pådro seg høsten 2004 fra forurenset drikkevann. Det samlede kravet var på rundt 14 millioner kroner.

Hamre er advokat, og søksmålet ble gjenstand for oppmerksomhet fra media, blant annet Aftenbladet, Bergensavisen, NRK og Bergens Tidende.

Under saksforberedelsen avsa Bergen tingrett kjennelse om delvis lukkede dører av hensyn til privatlivets fred, jf domstoloven § 125 første ledd bokstav b. Avgjørelsen har slik slutning:

"De deler av hovedforhandlingen i sak nr 12-171313TVI-BBYR/01 som omhandler personlige opplysninger vedrørende saksøkers helsemessige forhold, holdes for lukkede dører."

Bergen tingrett avsa den 23. april 2015 dom i saken. Kommunen ble her frikjent. Sakskostnader ble ikke tilkjent noen av partene.

Tingretten besluttet delvis å unnta dommen fra offentlig gjengivelse, noe som kommer til uttrykk ved at dommens første side er påført følgende:

"Kan bare gjengis offentlig i anonymisert form, jf Domstolsloven § 130 første ledd."

Bergens Tidende AS anket tingrettens beslutning, og Gulating lagmannsrett avsa den 13. november 2015 kjennelse med slik slutning:

1. Anken forkastes.
2. I sakskostnader for lagmannsretten betaler Bergens Tidende AS til Beate Hamre kr 18 750 – kroner attentusensjuhundreogfemti - , inklusiv merverdiavgift, innen 2 – to – uker fra forkynnelse av kjennelsen."

Bergens Tidende AS anket lagmannsrettens kjennelse videre til Høyesterett, som avsa kjennelse den 11. februar 2016. Kjennelsen har slik slutning:

1. Lagmannsrettens kjennelse oppheves.
2. Sakskostnader for Høyesterett tilkjennes ikke.

Lagmannsretten behandler etter dette anken fra Bergens Tidende AS over tingrettens beslutning på nytt.

Saksforberedende dommer har ved skriv 8. mars 2016 gitt partene anledning til å inngi avsluttende prosesskriv. Bergens Tidende AS har inngitt prosesskriv av 16. mars 2016 og 27. april 2016 og Beate Hamre det samme av 7. april 2016 og 4. mai 2016.

Nedenfor inntas partenes anførsler fra de nevnte prosesskrivene. Lagmannsretten finner det ikke nødvendig å innta anførsler fra opprinnelig anke og anketilsvar eller fra skriv i forbindelse med den videre anken til Høyesterett. For så vidt gjelder disse anførsler vises til lagmannsrettens kjennelse av 13. november 2015 og Høyesteretts ankeutvalgs kjennelse av 11. februar 2016.

Bergens Tidende AS har anført at Høyesteretts ankeutvalgs kjennelse har betydning i to relasjoner når det gjelder lagmannsrettens prøvingskompetanse i forhold til beslutninger, jf tvisteloven § 29-3 tredje ledd.

Prøvingskompetansen er ikke begrenset til å prøve om beslutningen er vilkårlig, men omfatter den generelle lovtolkningen som beslutningen bygger på. Dernest har lagmannsretten kompetanse til å prøve også den konkrete subsumsjonen når det gjelder spørsmålet om beslutningen er forenlig med EMK art 10, men ikke bevisbedømmelsen.

I dette tilfellet er det ikke uenighet om faktum, og bevisbedømmelsen er dermed ikke et tema.

Ovenstående innebærer at lagmannsretten nå fullt ut må prøve om anonymiseringsbeslutningen var "nødvendig" i et demokratisk samfunn.

Om forholdet til EMK art 10 anføres at det er sikker rett at EMK artikkel 10 kan pålegge statene positive plikter. Det er også klart at anonymiseringspåbudet utgjør et inngrep i pressens ytringsfrihet.

Det springende punkt er dermed om inngrepet likevel er rettmessig fordi det faller inn under inngrepskriteriene i EMK artikkel 10 nr 2, jf Rt-2015-1467. Det sentrale vurderingstema er om inngrepet var "nødvendig i et demokratisk samfunn"; nærmere bestemt om det av hensyn til Hamres privatliv var "nødvendig i et demokratisk samfunn" å legge restriksjoner på pressens adgang til å navngi Hamre i forbindelse med omtale av dommen, jf også EMK artikkel 6 nr 1, hvor det åpnes for at "pressen og offentligheten kan bli utelukket fra hele eller deler av rettsforhandlingene...når hensynet til...partenes privatliv krever det.

Det fremheves at EMD foreskriver en særlig grundig granskning i mediasaker av om pressens ytringsfrihet er trådt for nær, jf for eksempel Tarsasag a Szabadsagjogokert v Hungary avsnitt 36.

Prinsipalt anføres det at i de tilfeller hvor en profilert privat part har anlagt sak for domstolene av betydelig offentlig interesse, og saksøkeren har blitt identifisert ved navn både i lokale og riksdekkende medier i forbindelse med saksanlegget, vil det ikke være "nødvendig i et demokratisk samfunn" å forby pressen å omtale vedkommende ved navn når dom i saken foreligger, jf også RG-2005-1212.

Som i den saken, forelå det heller ikke i vårt tilfelle ekstraordinære omstendigheter som gjorde det nødvendig å treffe en beslutning om anonymisering av dommen.

Dersom det var ønskelig å legge begrensninger på pressens adgang til å omtale sensitive opplysninger om saksøkerens helsemessige og personlige forhold, kunne og burde dette blitt hensyntatt ved å legge begrensninger på pressens adgang til å referere fra disse konkrete avsnittene i dommen, ikke ved et generelt anonymiseringspåbud. På den ene siden går et slikt påbud for langt i å begrense pressens ytringsfrihet, og på den annen side er det ikke egnet til å begrense offentliggjøring av eventuelle sensitive opplysninger i dommen.

Det anføres også som et vesentlig moment at domstolene ikke uten videre, og uten å foreta en reell vurdering av behovet for anonymisering, skal gjøre innhogg i det sentrale prinsippet om offentlighet i rettspleien ved å legge restriksjoner på adgangen til offentlig gjengivelse av dommer.

Dersom tingretten mente at det rent faktisk var "nødvendig i et demokratisk samfunn" å anvende domstoloven § 130, burde retten som et minimum ha foretatt en konkret vurdering av hvilke restriksjoner som i så fall var påkrevd for å ivareta hensynet til Hamre.

Ettersom Hamre allerede hadde vært identifisert gjentatte ganger i nasjonale og lokale medier, ville den eneste riktige konklusjon være eventuelt å legge restriksjoner på adgangen til å referere bestemte sensitive opplysninger fra dommen.

En ytterligere dimensjon ved saken er at tingrettens beslutning ikke er nærmere begrunnet. For å kunne ta stilling til om et slikt inngrep i pressens ytringsfrihet som beslutningen representerer, er det påkrevd med en begrunnelse som gjør det mulig for ankeinstansen å foreta en tilstrekkelig grundig og forsvarlig vurdering av om inngrepet er forenlig med EMK art 10 og artikkel 6 nr 1. Uten slik begrunnelse fremstår inngrepet som vilkårlig. Ankeinstansen bør derfor be beslutningsinstansen om å redegjøre for hva som var bakgrunnen for at den aktuelle beslutningen ble truffet. At dette ikke ble gjort, var en klar saksbehandlingsfeil.

Bergens Tidende AS har nedlagt slik påstand:

1. Bergen tingretts dom av 23. april 2015, saksnummer 12-171313TVI-BBYR/01, kan gjengis offentlig.
2. Bergen tingrett erstatter Bergens Tidende AS' sakskostnader for lagmannsretten.

Beate Hamre har anført at ytringsfriheten ikke er grenseløs. Det følger av EMK artikkel 10 nr 2 og SP artikkel 19 nr 3 at ytringsfriheten kan innskrenkes eller begrenses. Dette gjelder også for pressens vedkommende.

Når det gjelder spørsmålet om at anonymiseringspåbudet er "nødvendig i et demokratisk samfunn", vises til at det er statene som i første rekke skal sikre rettighetene etter konvensjonene. Statene er derfor gitt et visst skjønn (margin of appreciation) ved vurderingen.

Nødvendighetskriteriet skal ikke utelukkende vurderes i forhold til hensynet til partenes privatliv, men også mot at "fortrolige opplysninger blir røpet" og "respekten for andres rettigheter eller omdømme", jf EMK artikkel 10 nr 2 og SP artikkel 19 nr 3. En heving av anonymiseringspåbudet vil kunne krenke Hamres rett, og plikt, til å holde klientopplysninger fortrolig. Videre vil det skade Hamres omdømme, så vel som hennes virksomhets omdømme.

Bergens Tidende har anført at Hamre er en profilert person som tidligere har blitt identifisert av pressen ved navn, og at det av den grunn ikke er nødvendig i et demokratisk samfunn å anonymisere dommen som nå foreligger. Dette endrer ikke Hamres rettigheter og behov for vern mot ytterligere omtale i saken. Det vises til Hamres rett til å holde klientopplysninger fortrolig og til omdømmebetraktninger, jf foran. Hamres rettigheter etter EMK, SP og nasjonalt lovverk gjelder uavhengig av om hun er en profilert person eller ikke.

Beate Hamre har lagt ned slik påstand:

1. Anken avvises.
2. Beate Hamre tilkjennes sakens omkostninger for lagmannsretten med kr 25 781,- inklusiv merverdiavgift (senere korrigert til kr 47 656), med tillegg av renter etter forsinkelsesloven § 3, første ledd, første punktum fra dommens forfallstidspunkt til betaling skjer.

Lagmannsrettens bemerkninger:

Lagmannsretten anser saken klar for avgjørelse. Muntlig forhandling er ikke begjært og anses ikke nødvendig for en forsvarlig og rettferdig avgjørelse av saken, jf tvisteloven 29-15 første jf annet ledd jf EMK art 6 nr 1.

Lagmannsretten har ikke funnet grunn til å innhente nærmere redegjørelse fra tingretten om hva som var bakgrunnen for at den aktuelle beslutningen ble truffet, jf Bergens Tidendes anførsler. Dersom lagmannsretten skulle mene at det hefter saksbehandlingsfeil ved tingrettens kjennelse som kan eller skal tillegges betydning, vil det riktige være å oppheve beslutningen dersom vilkårene for selv å avgjøre realiteten ikke er til stede, jf tvisteloven § 29-22 annet ledd. I foreliggende tilfelle er lagmannsretten rett domstol ved overprøving av det krav ankesaken gjelder, tingretten har avgjort kravet i realiteten, og hensynet til partene tilsier ikke at kravet bør prøves på nytt av tingretten. Faktum i saken er ikke omstridt, og anken gjelder rettsspørsmål som er godt opplyst gjennom partenes prosesskriv og Høyesteretts kjennelse. Noe behov for å oppheve tingrettens kjennelse er det under ingen omstendigheter, og partene er tjent med at lagmannsretten behandler realiteten i anken.

For så vidt gjelder anførselen om at anken var fremsatt for sent, finner lagmannsretten det tilstrekkelig å vise til den begrunnelse som ble gitt i lagmannsrettens kjennelse av 13. november 2015 og stadfestet av Høyesteretts ankeutvalg, jf avsnitt 21.

Tingrettens avgjørelse er tatt i form av beslutning. Ved kjennelsen av 13. november 2015 drøftet lagmannsretten om ankedomstolens kompetanse var begrenset i samsvar med tvisteloven § 29-3 tredje ledd. Herunder vurderte lagmannsretten forholdet til EMK artikkel 13 om pressens "effektive prøvingsrett", og om begrensningene i prøvingsadgangen kom til anvendelse ved beslutninger i medhold av domstolloven § 130. Lagmannsretten kom til at tvisteloven § 29-3 tredje ledd skulle tolkes etter sin ordlyd og at kompetansen var begrenset i samsvar med bestemmelsen.

I sin kjennelse av 11. februar 2016 hvor lagmannsrettens kjennelse ble opphevet, uttaler Høyesterett om dette (avsnitt 22-26):

"(22) Etter tvisteloven § 29-3 tredje ledd kan en beslutning bare ankes på det grunnlag at retten har bygd på en "uriktig lovforståelse" av hvilke avgjørelser retten kan treffe etter den anvendte bestemmelsen, eller på at avgjørelsen er "åpenbart uforsvarlig eller urimelig". Etter å ha gjengitt disse vilkårene, uttaler lagmannsretten:

"Lagmannsrettens prøving er etter dette begrenset til en vilkårlighetskontroll.

Lagmannsretten finner det klart at de grunner som subsidiært er påberopt, verken enkeltvis eller samlet, kan føre til at tingrettens beslutning er åpenbart urimelig.

Anken blir derfor å forkaste."

(23) Den kompetansebegrensningen som lagmannsretten har basert sin avgjørelse på er snevrere enn den som følger av loven. "Uriktig lovforståelse" innebærer at retten har kompetanse til å prøve den generelle lovtolkningen som beslutningen bygger på, og er ikke begrenset til å overprøve om beslutningen er vilkårlig.

(24) I saker som den foreliggende hvor dommen bare er påført at den "bare [kan] gjengis offentlig i anonymisert form" er det riktignok vanskelig å overprøve den generelle lovtolkningen som beslutningen bygger på. Men i denne sammenheng er det, som anført i anken, spørsmål om ankedomstolen har en kompetanse ut over den som følger av lovens ordlyd. For avgjørelsen av dette spørsmål viser utvalget til, at med utgangspunkt i Høyesteretts kjennelse inntatt i Rt.2007 side 404 avsnitt 40, er det sikker rett at i saker som reiser spørsmål om forholdet til EMK, kan Høyesteretts ankeutvalg ved videre anke også prøve den konkrete subsumsjonen.

Lagmannsrettens bevisbedømmelse kan derimot ikke prøves. Spørsmålet blir etter dette om det samme gjelder ved anke over en beslutning.

(25) I denne saken var det anført at beslutningen om anonymisering var i strid med EMK artikkel 10. Det er sikker rett at artikkel 10 om ytringsfrihet også kan pålegge statene positive plikter, jf. Rt.2013 side 374 og Rt.2015 side 1467. Den utvidete kompetansen som praktiseres ved videre anke, må da etter utvalgets vurdering også gjelde ved overprøving etter tvisteloven § 29-3 tredje ledd. I denne sammenheng vises det til at den utvidede kompetansen ved videre anke er begrunnet i at Høyesteretts ankeutvalg ikke kan ha snevrere kompetanse enn EMK ville hatt om avgjørelsen ble påklaget. Dette hensyn gjør seg gjeldende med samme styrke når det ved anke over en beslutning anføres at den krenker Grunnloven eller EMK.

(26) Da lagmannsrettens kjennelse bygger på en uriktig kompetansebegrensning, må den etter dette oppheves."

Lagmannsretten legger denne rettsanvendelse til grunn. Dette innebærer at lagmannsretten også kan prøve tingrettens konkrete subsumsjon i forhold til spørsmål som gjelder EMK og andre konvensjoner.

Det følger av tvisteloven § 29-3 tredje ledd at lagmannsretten også kan prøve tingrettens generelle lovanvendelse. I foreliggende sak mener lagmannsretten at den også har kompetanse til å prøve den konkrete lovanvendelsen og den skjønsmessige vurderingen

domstolslovens bestemmelser gir anvisning på. Tingrettens beslutning er uten begrunnelse. Det foreligger således ingen generell lovanvendelse som lagmannsretten kan prøve. I en slik situasjon vil lagmannsretten være henvist til å oppheve tingrettens avgjørelse med mindre vilkårene for å behandle realiteten er oppfylt, jf foran. I foreliggende tilfelle er disse vilkårene oppfylt, og det fremstår som forsvarlig og hensiktsmessig ut fra hensynet til partene at lagmannsretten prøver realiteten fullt ut.

Hovedregelen etter norsk rett er at en rettsavgjørelse kan gjengis offentlig hvis ikke annet er bestemt ved lov eller av retten i medhold av lov, jf Domstolsloven § 124. Fravikelse fra dette, krever lovhjemmel. I foreliggende tilfelle innebærer dette at det er Hamre som må begrunne hvorfor hovedregelen skal fravikes.

Tingrettens beslutning om at dommen bare kan gjengis offentlig i anonymisert form, bygger på domstolloven § 130 første ledd.

Bestemmelsen lyder slik:

"Retten kan forby at hele eller deler av en rettsavgjørelse gjengis offentlig hvis
a. Hensynet til privatlivets fred eller fornærmedes ettermæle krever det....."

Bestemmelsen må sees i sammenheng med konvensjoner Norge er forpliktet under. I foreliggende sak gjelder dette EMK artikkel 6 nr 1, artikkel 10 og artikkel 13 samt SP artikkel 19 nr 3. Norsk rett må tolkes i lys av konvensjonsbestemmelsene, og ved eventuell motstrid, vil konvensjonsbestemmelsene gå foran, jf tvisteloven § 1-2.

For ordens skyld bemerkes at adgang for pressen/media til innsyn i dommen, ikke er offentlig gjengivelse, jf Anders Bøhn, Domstolsloven, Kommentartutgave, side 572. I foreliggende sak er Bergens Tidende kjent med dommen, og dersom den omtales i avisen, vil det representere offentlig gjengivelse. Spørsmålet er om avisen må respektere at den ved omtale av dommen, ikke kan identifisere Hamre ved navn.

Lagmannsretten har delt seg i et flertall og et mindretall når det gjelder avgjørelsen av saken. Flertallet, lagdommer Arne Fanebust og lagdommer Knut Harald Braathen, finner vilkårene i domstolloven § 130 første ledd bokstav a, som er det relevante kriteriet, ikke er oppfylt. Mindretallet, lagmann Jan Erik Erstad finner at lovens vilkår er oppfylt og at klausulering ikke er i strid med relevante bestemmelser i EMK/SP.

Flertallet viser til at tingrettens dom inneholder en del sensitive personopplysninger om Hamre som tilsier at deler av dommen kan klausuleres av hensyn til privatlivets fred. I foreliggende sak finner flertallet likevel ikke at hensynet til Hamre bør føre til at dommen anonymiseres i sin helhet, jf begrepet "kan" retten forby helt eller delvis offentlig gjengivelse.

Som påpekt av Bergens Tidende, vil media ofte måtte ta stilling til personidentifisering på et tidlig stadium i en sak av offentlig interesse. Dersom dette har skjedd, vil det normalt tale mot at det er grunnlag for å nekte offentliggjøring av navn når dom foreligger i saken.

Flertallet peker på at saken tidligere har vært omtalt i media. I den forbindelse har Hamre også vært identifisert ved navn. Det som er nytt i saken ved dommen, er at Hamre har tapt søksmålet mot kommunen, og dette er ikke i seg selv tilstrekkelig til at navnet kan holdes tilbake. Videre inneholder dommen en nærmere redegjørelse og begrunnelse for resultatet. Avgjørende for domsresultatet er tingrettens vurdering av årsakssammenhengen mellom Hamres lidelser og Guardiasmitten, dette sammenholdt med andre mulige årsaksfaktorer. Flertallet legger til grunn at Bergens Tidende vil foreta de nødvendige vurderinger i henhold til egne etiske retningslinjer, både når det gjelder spørsmålet om hvilke opplysninger fra dommen som i tilfelle skal offentliggjøres, og om det er nødvendig å identifisere Hamre på nytt ved navn. Slik flertallet vurderer det, er det derfor ikke grunnlag for å fravike lovens hovedregel.

Mindretallet er kommet til at det ikke er grunn til å fravike tingrettens beslutning. Også mindretallet viser til at det er sensitive personopplysninger i dommen som berører Hamres privatliv på en måte som tilsier at hennes identitet ikke offentliggjøres nå. Mindretallet finner videre at anonymiseringen bør godtas etter en avveining av hensynet til Hamres behov og offentlighetens behov for innsyn i dommen. Mindretallet kan heller ikke se at anonymisering er i strid med bestemmelser i EMK eller SP.

Det følger av Rt-2015-1467 avsnitt 25 at EMK artikkel 10 om ytringsfrihet ikke bare setter et negativt forbud mot sensur, men også kan pålegge staten positive plikter, jf Rt-2015-1467 avsnitt 63, i foreliggende tilfelle en plikt til å legge til rette for at pressen kan fylle sin funksjon på tilfredsstillende måte, jf avsnitt 65.

Spørsmålet er om det er nødvendig i et demokratisk samfunn ("necessary"), å anonymisere tingrettens dom av hensyn til Hamres privatliv, jf Domstoloven § 130 første ledd punkt a, jf EMK art 10 nr 2 jf SP artikkel 19 nr 3.

Mindretallet peker først på at dommen i sin helhet er gjort tilgjengelig for Bergens Tidende. Bergens Tidende er således kjent med Hamres identitet. Formålet med pressens tilgang til rettslige avgjørelser, som er å sikre innsyn i prosessen og avgjørelsene, er ved dette til en viss grad ivaretatt.

Mindretallet legger videre vekt på at allmennhetens interesse og behov for innsyn (via Bergens Tidende) i avgjørelsen, er ivaretatt innenfor rammene av konvensjonene, selv om Hamre ikke identifiseres.

Til dette bemerker mindretallet at Bergens Tidende selv har vist til egne etiske regler (vær varsom plakaten). Lagmannsretten legger til grunn at Bergens Tidende på denne bakgrunn selv vil ta de nødvendige hensyn i forhold til offentliggjøring av sensitive personopplysninger som omtales i dommen. Gjennom sin beslutning har tingretten således valgt det minst inngripende tiltaket ved kun å klausulere Hamres identitet. Allmennheten vil derfor, gjennom Bergens Tidendes omtale, kunne prøve grunnlaget for tingrettens avgjørelse samtidig som Hamre beskyttes mot å bli omtalt ved navn.

Bergens Tidende har videre vist til at Hamre har vært omtalt ved navn gjennom tidligere medieomtale av saken, blant annet i forbindelse med saksanlegget.

Etter mindretallets oppfatning har dette mindre betydning for vurderingen nå. Offentliggjøring av Hamres navn på det nåværende tidspunkt vil representere en tilleggsbelastning for henne. Når det, som nevnt foran, er mulig å ivareta offentlighetens behov for innsyn i saken, uten ytterligere å omtale henne ved navn, bør tidligere omtale ikke gis avgjørende betydning.

Argumentet har etter mindretallets oppfatning mer relevans dersom det var snakk om å klausulere hele eller deler av dommens innhold forøvrig, noe som ikke er et tema i saken.

Mindretallet kan på ovennevnte bakgrunn ikke se at tingrettens beslutning strider mot domstoloven § 130 første ledd bokstav a eller EMK artikkel 10, artikkel 13 eller SP artikkel 19 nr 3. Hensynet til pressens innsynsrett i tingrettens dom er tilstrekkelig ivaretatt. Avgjørelsen er i samsvar med norsk og internasjonal lov, og fremstår heller ikke som urimelig eller uforsvarlig.

Hverken flertallet eller mindretallet legger vekt på Hamres henvisning til klientinteresser.

Det avsies etter dette kjennelse i tråd med flertallets oppfatning. Det overlates til Bergen tingrett å foreta det praktiske ved å avklausulere dommen.

Bergens Tidende vunnet saken fullt ut og fremsatt krav om at Bergen tingrett skal tilpliktes å dekke sakskostnadene. Så vidt lagmannsretten forstår, kreves det ikke sakskostnader fra Hamre. Det er ikke vist til uttrykkelig hjemmel for kravet. Lagmannsretten kan for sin del ikke se at tvisteloven § 20-12 kommer til anvendelse. Det følger av rettspraksis at domstolene i enkelte tilfeller kan ilegges sakskostnader etter analogi av forvaltningsloven § 36 eller med grunnlag i alminnelige rettsprinsipper, jf for eksempel Rt-1999-1079 og Rt-1999-1595. Dette gjelder imidlertid tilfeller hvor det ikke er noen reell motpart i saken, noe som ikke er situasjonen i foreliggende sak.

I Rt-2015-1467 avsnitt 65 uttales det:

"Som det fremgår av Treholtkjennelsen avsnitt 53, må innsynsspørsmålet etter artikkel 10 nr 1 vurderes etter følgende anvisning:

"Jo større samfunnsinteresse det er knytte til en sak, jo større behov er det for at forholdene legges til rette for at pressen gis mulighet til å fylle sin funksjon på tilfredsstillende måte. Spørsmålet må imidlertid vurderes konkret i den enkelte sak."

I foreliggende sak er allmennhetens behov først og fremst knyttet til sakens materielle side, ikke til den private parts identitet. Saken gjelder krav om erstatning som følge av infisert offentlig drikkevannskilde for Bergen kommune. Saken vakte offentlig oppmerksomhet og førte til stor medieomtale. Saken ble fulgt opp i forhold til at en rekke personer ble syke og i forhold til kommunens håndtering av erstatningskrav fra de berørte. For flere ble det inngått forlik med kommunen, men for Hamres vedkommende skjedde dette ikke, og Hamre reiste søksmål. Allmennhetens behov er knyttet til hvordan saken endte og begrunnelsen for dette. Etter mindretallets oppfatning er Hamres identitet av underordnet betydning.

Bergens tidende har vist til at Hamre er en "profilert advokat" og at dette tilsier at hennes identitet ikke anonymiseres. Det er vanskelig for mindretallet å se at argumentet har vekt av betydning. Som nevnt foran, er det sakens substans, ikke Hamres identitet som har offentlig interesse. I denne sammenheng må Hamre vurderes som en hver annen borger. Hennes profesjon som advokat har, med unntak for den konkrete beregning av erstatningskravet, ikke betydning for sakens avgjørelse.

Bergens Tidende har særlig vist til Rt-2015-1467 når det gjelder de hensyn EMK artikkel 10 nr 1 og 2 skal ivareta. Mindretallet bemerker at når det gjelder den konkrete avveiningen mellom hensynet til pressens innsynsrett i rettsavgjørelser og Hamrers behov for å skjerme seg mot innsyn i sterkt personlige forhold, skiller saken seg fra nevnte avgjørelse på flere måter.

Saken gjaldt innsyn i et sentralt bevis i en henlagt straffesak. Saken hadde meget stor offentlig interesse, og det var ikke mulig å ivareta offentlighetshensynet gjennom domstolsbehandling. Innsyn ble gitt under forutsetning om anonymisering. Saken gir således liten veiledning for den konkrete vurdering i Hamres sak, hvor Bergens Tidende allerede har innsyn i avgjørelsen og hvor det kun er snakk om å anonymisere Hamres identitet.

Bergens Tidende har anført at når avisen allerede er kjent med strengt personlige opplysninger i dommen og som ikke er klausulert, fremstår det som lite hensiktsmessig å tillate gjengivelse av disse, mens Hamres identitet holdes skjult for allmennheten.

Lagmannsretten finner under enhver omstendighet at sakskostnader ikke bør idømmes noen av partene. Lagmannsretten legger vekt på at saken har reist spørsmål av prinsipiell interesse. Avgjørelsen har voldt tvil og er avsagt under dissens. Det var god grunn for Hamre til å få saken prøvd for lagmannsretten. Hver av partene må etter dette bære egne sakskostnader.

Kjennelsen er enstemmig ut over den dissens som fremgår foran.

SLUTNING

1. Det er ikke begrensninger i offentlig gjengivelse av Bergen tingretts dom av 23. april 2015 i erstatningssak mellom Beate Hamre og Bergen kommune.
2. Sakskostnader for lagmannsretten tilkjennes ikke.

Jan Erik Erstad

Knut Harald Braathen

Arne Fanebust

Utskrift i samsvar med undertegnet dokument

Wibecke S. Onarheim